

อนุสัญญา CEDAW คืออะไร?

คือ อนุสัญญาที่มุ่งจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงในทุก
รูปแบบ

บางทีก็เรียกกันว่า

- ☀ อนุสัญญาผู้หญิง
- ☀ กฎหมายระหว่างประเทศเพื่อสิทธิผู้หญิง
- ☀ สนธิสัญญาสหประชาชาติเพื่อสิทธิผู้หญิง

อนุสัญญานี้ เป็นฉบับแรกและฉบับเดียวที่ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับ
สิทธิมนุษยชนของผู้หญิง ไม่เฉพาะด้านพลเมืองและการเมืองเท่านั้น
แต่รวมถึงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และชีวิตครอบครัวด้วย

ประเทศไทยเป็นสมาชิกตั้งแต่เมื่อไหร่?

อนุสัญญา CEDAW มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2524
ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยวิธีภาคยานุวัติ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 8
กันยายน 2528

ปัจจุบันมีประเทศที่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญานี้ทั้งสิ้น 185 ประเทศ การ
ที่รัฐเข้าเป็นภาคี หมายความว่าทั้งรัฐบาลและฝ่ายนิติบัญญัติรับที่จะนำ
บทบัญญัติในอนุสัญญามาใช้ในประเทศ

ทำไมต้องมีอนุสัญญาผู้หญิงเป็นการเฉพาะ?

เพราะกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่มีอยู่ไม่อาจประกันการ
คุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้หญิงได้เท่าที่ควร

“การเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง เป็นการละเมิดหลักการ
ความเสมอภาคและการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็น
มนุษย์ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของผู้หญิง
ในกระบวนการพัฒนาและสันติภาพอย่างเสมอภาค
กับชาย”

การเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงหมายถึงอย่างไร?

หมายถึง การแบ่งแยก การกีดกัน หรือ การจำกัดใดๆ ด้วยเหตุแห่ง
เพศ ซึ่งมีเจตนาหรือเป็นเหตุให้เกิดความไม่เป็นธรรม หรือทำให้
ผู้หญิงไม่ได้รับการยอมรับ ไม่มีสิทธิ ไม่ได้ใช้สิทธิมนุษยชนและ
เสรีภาพขั้นพื้นฐานทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม และพลเมืองที่พึงมี
อย่างเสมอภาคกับชาย

การเป็นรัฐภาคีสำคัญไฉน?

การเป็นรัฐภาคีมีนัยว่ารัฐบาลประเทศนั้นตระหนักกว่ามีการเลือกปฏิบัติ
ต่อสตรีเกิดขึ้นในประเทศ และรัฐภาคีมีพันธะสัญญาที่จะต้องเคารพ
คุ้มครอง และให้สิทธิที่พึงมีแก่ผู้หญิง ดังนั้น รัฐจึงมีข้อผูกพันที่
จะต้องแก้ไขโดย

- ☀ ยกเลิกกฎหมายและนโยบายที่เลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง
- ☀ ออกนโยบายและกำหนดกลไกและมาตรการในการแก้ปัญหาที่มี
ประสิทธิภาพ ที่ทำให้ผู้หญิงที่ถูกละเมิดสามารถร้องขอความเป็น
ธรรมได้
- ☀ ส่งเสริมความเสมอภาคด้วยมาตรการที่เหมาะสมและมาตรการ
พิเศษชั่วคราว
- ☀ รายงานผลการดำเนินการตามมาตรการต่างๆต่อสหประชาชาติ
ทุก 4 ปี

ใครตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล?

คณะกรรมการ CEDAW ทำหน้าที่

- ☀ ติดตามความก้าวหน้าของผู้หญิงในรัฐภาคี
- ☀ พิจารณารายงานของรัฐบาลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามพันธะ
สัญญา ซึ่งกระบวนการรายงานทำให้เกิดกลไกระดับนานาชาติที่
สามารถตรวจสอบได้
- ☀ จัดทำข้อเสนอแนะทั่วไปเพื่ออธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับ
ความเห็นของคณะกรรมการ CEDAW ในเรื่องต่างๆ ให้ประเทศ
สมาชิกใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

ท่านทราบไหม? คณะกรรมการ CEDAW ประกอบด้วยกรรมการ 13
คน ที่รัฐภาคีต่างๆเลือกมาทำหน้าที่ติดตามการดำเนินงานตามพันธะสัญญา
ของประเทศสมาชิก

อนุสัญญา CEDAW เป็นประโยชน์อย่างไร?

- ☀ ใช้เป็นเครื่องเตือนความจำถึงพันธะสัญญาที่รัฐต้องดำเนินการ
- ☀ ใช้เป็นประเด็นโต้แย้งในกระบวนการพิจารณาคดีต่างๆ
- ☀ ให้ทางสิทธิที่ผู้หญิงพึงมี กรณีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ตามที่ได้
กำหนดไว้เป็นเป้าหมายและตัวชี้วัดในนโยบายและโครงการต่างๆ

อนุสัญญา CEDAW จะจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงได้อย่างไร?

การเป็นภาคีอนุสัญญา หมายถึงการยอมรับที่จะปฏิบัติตามหลักการของอนุสัญญา คือ

- ✳ การไม่เลือกปฏิบัติ (ทั้งโดยเจตนาหรือไม่เจตนา)
- ✳ การคำนึงถึงความเสมอภาคในผลลัพธ์ (มีโอกาสและเข้าถึงทรัพยากรไม่เพียงพอ ต้องได้รับผลลัพธ์/ประโยชน์อย่างเป็นธรรมด้วย)
- ✳ รัฐมีพันธะสัญญาที่รัฐต้องดำเนินการ

ด้วยหลักการทั้ง 3 ประการ อนุสัญญา CEDAW จึง

- ✳ ห้ามมีกฎหมายหรือระเบียบที่เลือกปฏิบัติ รวมทั้งนโยบายหรือการกระทำใดๆ ที่ทำให้ผู้หญิงได้รับความเสียหายหรือมีผลเสียต่อผู้หญิง ไม่ว่าจะมีเจตนาหรือไม่ก็ตาม
- ✳ มุ่งเน้นให้รัฐมีพันธกิจที่จะต้องทำให้ผู้หญิงได้รับความเสมอภาคในผลลัพธ์ด้วย โดยส่งเสริมให้มาตรการพิเศษชั่วคราวเพื่อเร่งรัดให้มีความเสมอภาคและเป็นธรรมเร็วขึ้น
- ✳ กำหนดให้รัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้หญิงโดยไม่อาจยกเลิหรือหลีกเลี่ยงได้ โดยต้องประกันว่าจะปกป้องการละเมิดสิทธิผู้หญิงอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งจากรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มใดๆ และการปกป้องต้องไม่กลายเป็นการจำกัดสิทธิผู้หญิง
- ✳ ตระหนักถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมและประเพณี ที่จำกัดไม่ให้ผู้หญิงไม่ได้ใช้สิทธิ และเรียกร้องให้รัฐปรับเปลี่ยนค่านิยมที่เลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง
- ✳ เล็งเห็นความจำเป็นต้องปรับแก้สัมพันธภาพเชิงอำนาจระหว่างหญิงชายในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สาธารณะ และรัฐ
- ✳ ตระหนักว่าการกระทำรุนแรงต่อผู้หญิงในพื้นที่ส่วนตัว เช่น บ้าน เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้หญิง

อนุสัญญา CEDAW ค้ำครองสิทธิด้านใดบ้าง?

- ✳ สิทธิที่จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ (# 10 และ #14)
- ✳ สิทธิที่จะได้รับบริการสุขภาพและการวางแผนครอบครัว (# 11 #12 และ #14)
- ✳ สิทธิในการเข้าถึงสินเชื่อ (# 13 และ #14)
- ✳ สิทธิในการใช้เวลาว่าง การเล่นเกม และกิจกรรมทางวัฒนธรรม ((# 10 # 13 และ #14)
- ✳ สิทธิในการตัดสินใจกำหนดจำนวนบุตรและระยะห่างของบุตร (# 16)
- ✳ สิทธิที่จะมีส่วนร่วมรับผิดชอบการเป็นผู้ปกครอง (# 15 และ #16)
- ✳ สิทธิเท่าเทียมกันในการเข้าถึงงาน สิทธิประโยชน์ และหลักประกันทางสังคม (# 11 และ #14)
- ✳ สิทธิที่จะได้รับค่าจ้างที่เท่าเทียมกันจากงานคุณลักษณะเดียวกัน (# 11)
- ✳ สิทธิที่จะปราศจากความรุนแรงในทุกรูปแบบ ทั้งทางร่างกาย ทางเพศ อารมณ์ ปัญญา (ข้อเสนอนេះทั่วไป # 12 และ #19)
- ✳ สิทธิที่จะปราศจากการค้าทาสและการค้าประเวณี (# 6)
- ✳ สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งทางการเมือง (# 7)
- ✳ สิทธิในการเป็นผู้แทนประเทศในระดับนานาชาติ (# 8)
- ✳ สิทธิในการได้มา เปลี่ยนสัญชาติ หรือคงไว้ซึ่งสัญชาติและความเป็นพลเมือง (# 9)

อนุสัญญาผู้หญิง CEDAW

Convention on the Elimination of All Form of Discrimination Against Women

“การเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง
เป็นการละเมิดหลักการความเสมอภาค
และการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของผู้หญิง
ในกระบวนการพัฒนาและสันติภาพ
อย่างเสมอภาคกับชาย”

UNIFEM CEDAW SEAP –Thailand

<http://www.unifem-eseasia.org>

E-mail: supatra.putananusom@unifem.org

โทร: 02 244 8753 โทรสาร: 02 244 8754

เอื้อเฟื้อภาพ โดย CEDAW SEAP- Philippines